

BYVANDRING OG COLLAGER

Et undervisningsforløb med udgangspunkt i værkeserien 'News from Home' af Anne Fehres og Luke Conroy

Undervisningsmateriale til mellemtrinnet.

Værket 'Mosaikmur' af Luke Conroy og Anne Fehres, 2019

Undervisningsmaterialets indhold

- Introduktionsark til undervisningsforløbet
Til læreren
- Beskrivelse af forløbets tre faser (fremgangsmåde samt faglighed)
Til læreren
- BYVANDRING OG COLLAGER
Til eleverne
- COLLAGEOPGAVE OG ESSAYSKRIVNING
Til eleverne
- Conroy og Fehres 8 udvalgte collager med beskrivelser samt tilhørende 'Opgaveformulering til gruppearbejde'

Introduktionsark til undervisningsforløbet

Til læreren

Baggrunden for BYVANDRING OG COLLAGER

I 2019 besøgte kunstnerne Anne Fehres og Luke Conroy forskellige europæiske byer. Her dykkede de ned i byernes lokalhistorier og skabte postkort-værker ud fra historiske og små, glemte fortællinger under titlen 'News from Home'. Conroy og Fehres besøgte også Viborg i 2019. Her boede de to kunstnere i Riddergade AIR, som er en del af Viborg Kunsthøjskole. Fehres og Conroy undersøgte Viborgs historie, bl.a. ved at kigge i gamle arkivbøger og snakke med et utal af forskellige mennesker fra Viborg. Viborg-besøget mandede ud i 25 forskellige postkort-collage-værker, der alle fortæller om Viborg.

Viborg Kunsthøjskole har her udvalgt 8 af de 25 collageværker og skabt et undervisningsforløb, som henvender sig til elever på mellemtrinnet – primært 6. klasse. Forløbet er inddelt i tre faser; hjemme/ på skole, byvandring, hjemme/ på skole. Forløbet har fokus på *danskfaget* og *billedkunsthøjskolen*.

Det er oplagt at arbejde endnu mere tværfagligt end beskrevet i dette undervisningsforløb, fx med fagene kristendom og historie. Anvend forløbet fra ende til anden eller pluk de opgaver ud, som passer ind i din undervisning. De tilhørende materialer er tilgængelige i dette dokument.

Rigtig god fornøjelse.

Med venlig hilsen

Luisse, Camilla og Bettina
Viborg Kunsthøjskole.

*Såfremt I har spørgsmål til materialet, så tag kontakt til:
Formidler Bettina Hansen på bhan@viborg.dk eller viborgkunsthøjskolen@viborg.dk.*

Beskrivelse af forløbets tre faser (fremgangsmåde og faglighed)

Til læreren

Fase 1 Hjemme/ på skolen

<p>Fremgangsmåde</p> <p>Opstart: Gå på www.viborgkunsthøjskole.dk. Tryk Riddergade AIR. Find ud af, hvad Riddergade AIR er. Hvem kan bo der og hvor længe? Hvad laver man dér? Hvor stort er huset? Hvad er en resident? Hvad forventes der af residenterne? Får residenterne økonomisk tilskud?</p> <p>Læs "Om undervisningsforløbet BYVANDRING OG COLLAGER. Til eleverne" sammen. Fordel eleverne i arbejdsgrupper til de i alt 8 opgaver.</p> <p>Hver gruppe skal nu arbejde med 1 collageværk fra 'News from Home'. Gruppen skal forberede et oplæg til det sted i Viborg, som gruppens collage knytter sig til. Oplægget skal fremlægges på selve byvandringen.</p>	<p>Danskfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven kan orientere sig i tekstens dele.</i></p> <p><i>Eleven har viden om tekstens formål og om læseformål.</i></p> <p><i>Eleven kan udtrykke en æstetisk teksts stemning.</i></p> <p><i>Eleven kan skabe fælles fortællinger sammen med andre.</i></p> <p><i>Eleven har viden om motiv og tema.</i></p> <p><i>Eleven kan sætte teksten i forhold til andre værker.</i></p> <p><i>Eleven har viden om samspillet mellem sprog, kultur og sproglig mangfoldighed.</i></p> <p>Billedkunstfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven kan analysere farvers virkning i billeder.</i></p> <p><i>Eleven kan arbejde med eksperimenterende komposition, materialer og teknikker.</i></p>
---	---

Fase 2 Byvandring

<p>Fremgangsmåde</p> <p>Byvandring med elevoplæg ved de aktuelle historiske steder.</p> <p>Forslag til rute: Trappetorvet (Affoldshotellet) > Nytorv (Fru Mikkelsen + Sankt Kjeld af Viborg) > Latinerhaven (Søheste) > Sct. Mogensgade (Bageren er desværre død, så nu bager han ej brød) > St. Sct. Mikkelsgade (Sortebrødre) > Viborg Kunsthøjskole (Mosaikmur) > Borgvold (Asani kvinderne)</p> <p>Læreren medbringer de 8 collageværker i farver og A3-format. Således kobles værkerne fysisk til de historiske steder i byen. Eleverne kan herved også få ideer til kommende collageopgave.</p>	<p>Danskfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven kan påtage sig roller i samtalsituationer.</i></p> <p><i>Eleven kan iagttage en kommunikationssituation.</i></p> <p>Billedkunstfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven har viden om billeders kommunikative muligheder lokalt og globalt.</i></p> <p><i>Eleven har viden om forskellige kulturers og fagområders billedgenrer, stilarter og formsprog.</i></p>
--	--

Fase 3 Hjemme/ på skolen

<p>Fremgangsmåde</p> <p>Læs "COLLAGEOPGAVE" sammen</p> <p>Eleverne arbejder individuelt og fremlægger collagen for klassekammeraterne – i plenum eller i grupper.</p>	<p>Danskfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre.</i></p> <p>Billedkunstfaglige elementer i undervisningen</p> <p><i>Eleven kan formidle viden med billeder i kunst- og kulturprojekter.</i></p> <p><i>Eleverne kan inddrage omgivelserne i billedfremstilling</i></p>
--	---

BYVANDRING OG COLLAGER

Til eleverne

I skal snart på byvandring i Viborg. Her skal I se på byen, - sikkert på en lidt ny måde. Viborg Kunsthøjskole har lavet dette forløb, som I skal arbejde med. Før, under og efter byvandringen, skal I løse nogle opgaver. Allerførst skal I vide lidt om baggrunden for jeres byvandring.

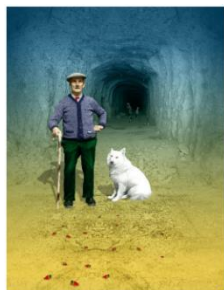
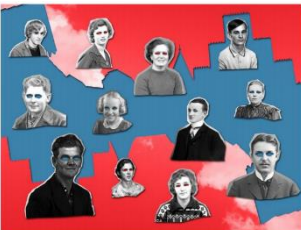
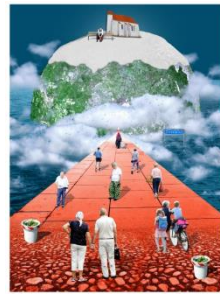
'News from Home' – selve kunstværket

I 2019 besøgte kunstnerne Anne Fehres og Luke Conroy forskellige europæiske byer. Her dykkede de ned i byernes lokalhistorier og skabte postkort-kunstværker ud fra små, glemte, historiske fortællinger under titlen 'News from Home'. Conroy og Fehres besøgte også Viborg i 2019. Her boede de to kunstnere i Riddergade AIR, som er en del af Viborg Kunsthøjskole. Fehres og Conroy undersøgte Viborgs historie, bl.a. ved at kigge i gamle arkivbøger og snakke med et utal af forskellige mennesker fra Viborg. Viborg-besøget mundede ud i 25 forskellige postkort-collage-værker, der alle fortæller nogle historier om Viborg. I dette undervisningsforløb, kommer jeres klasse til at arbejde med 8 af collagerne.

På næste side kan I se alle 25 værker fra forskellige steder i og omkring Viborg.
Kan I gætte, hvilke steder nogle af collagerne knytter sig til?

BYVANDRING OG COLLAGER

Et undervisningsforløb med udgangspunkt i værket 'News from Home' af Anne Fehres og Luke Conroy
Viborg Kunsthøjskole

'News from Home' af Anne Fehres og Luke Conroy, 2019

'News from Home' - kunstnerne bag

Luke Conroy

Luke Conroy er født i 1990 og er fra Australien, Tasmanien. Conroy laver kunst med fotografi, digital kunst, video, tekst og installation. Han ønsker at få mennesker til at tænke over værdier, relationer og overbevisninger. Når han arbejder, kan han godt lide at samarbejde med små lokale samfund og de mennesker, der bor der. Luke Conroy har bl.a. læst en Bachelor i kunst og er også uddannet sociolog. Han har bl.a. undervist som lærer i fotografi, grafisk design, kunst og medier i Tasmanien.

Anne Fehres

Anne Fehres er født i 1988 og er fra Holland. Hun er uddannet designer og billedkunstner, og arbejder med fotografi, lyd-design, film, tekstildesign og videoinstallationer. Fehres' kunst handler ofte om identitet, hukommelse og historie. Hun har taget en bachelor i Audiovisuel kunst i Belgien.

Luke Conroy og Anne Fehres – en kunstnerduo

Anne Fehres og Luke Conroy har lavet kunst sammen siden 2016. De er det, man kalder en kunstnerduo. De to har været på kunstnerophold i mange lande. Fx Tyskland, Spanien, Norge, Finland, Rusland, Island, Tjekkiet, Taiwan, Letland og Holland. I 2019 var de i Viborg på kunstnerophold ved Riddergade AIR, hvor de lavede kunstprojektet 'News from Home'. Et projekt, der handler om hvordan forskellige byer og lande vælger, at deres postkort skal se ud – for hvad skal man vælge til og hvad skal man vælge fra, når man skal fortælle historien om en by? Hvad er de bedste steder i byen, som man vil vise frem og hvilke seværdigheder er de største?

Følg projektet på instagram @news_from_home og deres hjemmesider:

<https://www.annefehres.com/news-from-home> og <https://www.luke-conroy.com/news-from-home>

Riddergade AIR

Luke og Anne ved Viborg Kunsthøjskole, 2019

Nye ord og begreber

Hvilke ord i teksten forstod I ikke? Find ud af hvad de betyder.

Gruppearbejde før byvandring

I skal nu arbejde med Luke Conroys og Anne Fehres' 'News from Home'. Hver af deres 25 collageværker knytter sig til et fysisk sted i Viborg, fx en bygning, en mur eller en statue.

Jeres lærer inddeler jer i grupper, og hver gruppe skal arbejde med ét collage-værk. I får et billede af collagen og kunstnerens tilhørende beskrivelse. Ligeledes får I en tilhørende opgaveformulering.

Gruppen skal løse opgaveformuleringen og fortælle om det sted, collagen knytter sig til, når I senere skal på byvandring.

Med andre ord:

I skal være guider, der fortæller hinanden om forskellige historiske steder i Viborg.

God fornøjelse.

Med venlig hilsen

Luise, Camilla og Bettina
Viborg Kunsthøjskole

COLLAGEOPGAVE

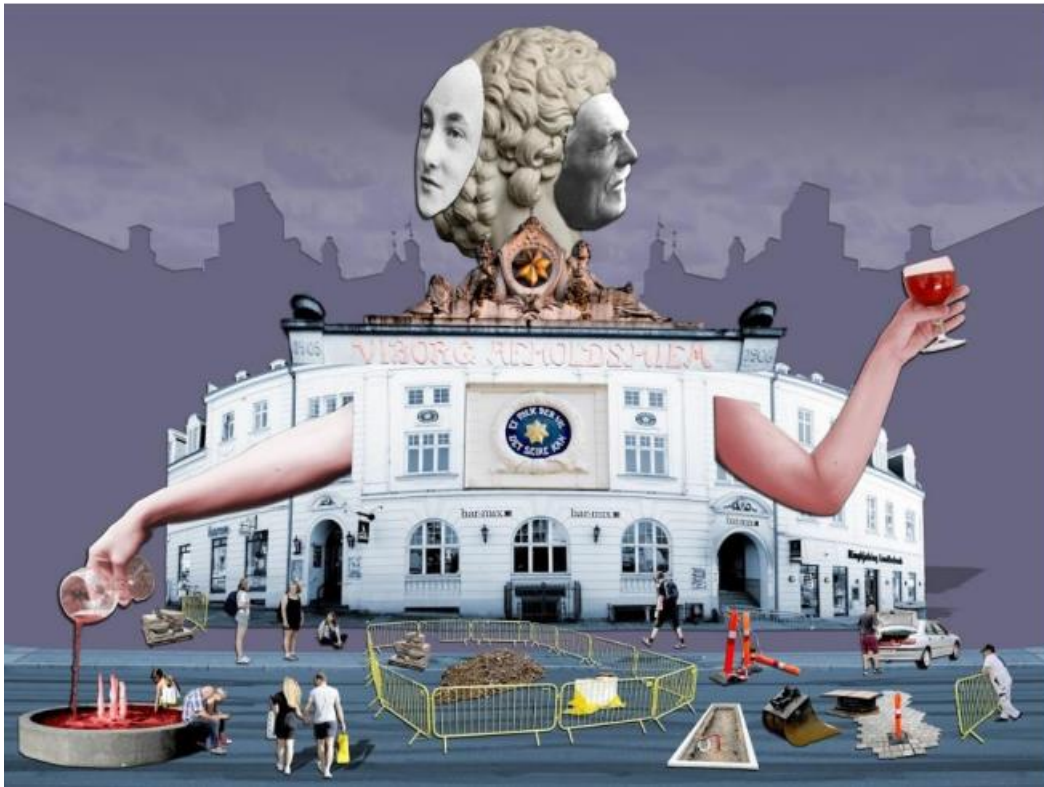
Til eleverne

- Vælg det oplæg på byvandringen, som gjorde mest indtryk på dig
Fx dét der var sjovest, mærkeligst, mest inspirerende eller andet
- Lav så en collage, der fortæller om, hvad der gjorde indtryk
- Collagen SKAL indeholde mindst 8 elementer
- Brug blade, aviser, gamle plakater og lignende
- Formatet skal være A3
- Fremlæg collagen
Fortæl hvorfor du har valgt dette sted
Fortæl om udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition i din collage

Lad dig gerne inspirere af 'News from Home'-serien.

God arbejdslyst.

Afholdshotellet

Afholdshotellet har en kontrastfyldt historie. I begyndelsen af 1900-tallet blev det brugt som base for afholdsbevægelsen, der var imod indtagelse af alkohol. Mange forskellige beskeder og budskaber som støttede denne sag, blev en del af bygningens ydre design. I dag står budskaberne der stadig, men indvendig er den blevet til byens natklub. Under samme tag, hvor alkohol engang var forbudt, fester hundredvis af mennesker til rytmen af musik under alkoholens påvirkning.

Afholdshotellet

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**
Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?
Skriv ned
- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**
Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?
Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**
I skal fortælle jeres klassekammerater om
  - Lukes og Annes collage
  - Stedets historie – hvad har hotellet været brugt til
  - Hvad er en afholdsbevægelse/ afholdsmand
  - Undersøg hvad afholdshotellet bliver brugt til i dag. Fortæl om hvad I tror, afholdsbevægelsen ville sige til det?

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborgmuseum.dk/leksikon/a/afholdshotellet-i-gravene>

Asani kvinderne

I en gammel tobaksfabrik i Viborg, begyndte Aage Sørensen at producere kvindeundertøj i 1940. Tre statuer, 'Asani kvinderne' var vidner til hele fabrikens historie (som også indeholdt en voldsom brand!). De stod som vidner foran fabrikken. Da fabrikken skulle lukke, blev kvinderne båret væk og adskilt for at finde nye hjem andre steder. To af statuerne fandt et nyt ståsted i Viborg, men den 'stående kvinde' blev sendt til auktion i København. Som respons, blev et redningshold sent afsted. Statuen var blevet set af mange potentielle købere, og auktionsprisen steg hurtigt. På trods af dette, havde redningsholdet heldet med sig, selvom de gik langt over budgettet. Holdet vendte tilbage med tomme lommer, men kunne atter forene de tre kvinder i parken.

Asani kvinderne

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**
Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?
Skriv ned
- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**
Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?
Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**
I skal fortælle jeres klassekammerater om
  - Lukes og Annes collage
  - Stedets historie
Hvad er Asani?
Hvor er Asanis historie?
Fortæl om de tre Asani-kvinder
  - Afslut oplægget med at få klassekammeraterne til at imitere positionen på den Asani kvinde, de bedst kan lide

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://ugeavisenkarup.dk/index.php/artikel/4143>

https://trap.lex.dk/Viborgs_historie (se lille reklamefoto for Karup Trikotagefabrik, senere Asani)

<https://www.danskkulturarv.dk/indhold/asani-inderst-inde-%C3%B8nsker-alle-kvinder/>

Bageren er desværre død, så nu bager han ej brød

Når man går ned ad Viborgs gamle gader, kan man se en gylden kringle hænge på et skilt ved siden af en bygning. Det er et velkendt symbol for bagerier i Danmark, men dem der føler sig sultne bliver bedrøvede, når de kommer tættere på og læser "bageren er desværre død, så nu bager han ej brød." Den gyldne kringle, man ser i dag, er ikke den originale, men en erstatning af den tidligere som blev stjålet af tyve. Kringlen har ofte været udsat for tyveri, så selvom bageren ikke har bagt brød siden 1969, er kringlen stadig en populær take away-mulighed.

Bageren er desværre død, så nu bager han ej brød

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**

Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?

Skriv ned

- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**

Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?

Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**

I skal fortælle jeres klassekammerater om

- Lukes og Annes collage
- Stedets historie
Fortæl om Sct. Mogensgade
- Fakta om Kringlegården - byggeårstal, antal kvadratmeter
- Hvad kalder man også Kringlegården?
- Fortæl om byskilte – hvilke kender I?
- Hvad bliver Kringlegården brugt til i dag?
- Bed klassekammeraterne om at kigge efter byskilte på jeres byvandring

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborgmuseum.dk/leksikon/s/sct-mogens-gade>

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/bagsiden/laugsskiltene-sender-klare-signaler>

<https://www.kulturarv.dk/fbb/bygningvis.pub?bygning=20587790>

Mosaikmur

Rundt om Viborg Kunsthall var der engang en kedelig betonmur, som gik under øgenavnet 'Berlinmuren'. Stedet blev transformeret af kunstneren Mette Winckelmann og hendes mosaikmur lavet af 12.086 forskellige mosaikfliser. Det er et komplekst mønster i forskellige nuancer, som skaber symmetriske mønstre inspireret af byens historie. Desværre ville betonmuren under kunstværket ikke give op uden kamp. Efter opsætningen af mosaikken, begyndte de hurtigt at falde ned. Forskellige metoder blev brugt for at få dem til at sidde fast, men det kunne ikke lade sig gøre. I dag bliver fliserne ved med at falde ned, og en løsning er i gang med at blive udtænkt. Hver flise efterlader en tom plads i det ellers gennemtænkte arrangement. I dag er kunstværket blevet til et samarbejde mellem kunstneren og tyngdekraften, og ændrer sig dagligt.

Mosaikmur

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**

Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?

Skriv ned

- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**

Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?

Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**

I skal fortælle jeres klassekammerater om

- Lukes og Annes collage
- Historien om Viborg Kunsthalls bygninger
- Historien om mosaikmuren
Hvem har lavet den og hvornår?
Fakta: længde, materialer, antal mønstre m.m.
- Vis fx de/ det flotteste mønster, I kan finde på muren
- Gå rundt om Viborg Kunsthall og se om I kan finde andre udendørs kunstværker

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborgkunsthall.viborg.dk/om/muren/>

<https://viborgkunsthall.viborg.dk/om/historie/>

Fru Mikkelsen

Fisk har længe været en populær spise i Danmark, og bliver tit serveret i forbindelse med nytårsaften eller andre højtider. I 1900-tallet i Viborg gik man til fiskeboderne på Nytorv for at købe fisk. Der var mange boder at vælge imellem, så man måtte skille sig ud for at være succesfuld. Her blev Petrine "Thinne" Mikkelsen kendt. Hun gik i sin fars fodspor, og Thinne blev et velkendt ansigt i fiskeboderne, hvor hun var kendt for sit høje humør og fantastiske evner for at sælge sine varer. Som hendes far havde gjort det før hende, ville hun senere invitere sin datter til boderne for at give familiefærdighederne videre. Det ville dog være sidste gang, da fiskebodernes tid sluttede efter at datteren havde overtaget

Fru Mikkelsen

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**

Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?

Skriv ned

- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**

Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?

Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**

I skal fortælle jeres klassekammerater om

- Lukes og Annes collage
- Historien om Nytorv
Torvets navne, alder m.m.
Hvilke varer kunne man i gamle dage købe på Nytorv?
- Beskriv stemningen på en torvedag med lyd, lugte, udseende. Hvem kom på torvet og hvad var deres ærinder? Brug fantasien.
- Hvordan bliver Nytorv brugt i dag?
- Få jeres kammerater til at tælle hvor mange vinduer, der peger ud mod Nytorv

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborg-folkeblad.dk/artikel/til-historisk-torvedag-p%C3%A5-nytorv>

<https://vierviborg.dk/nytorv-viborgs-nye-gamle-torv/>

<https://viborgmuseum.dk/leksikon/n/nytorv>

Søheste

Efter den store brand i Viborg i 1726, var store dele af byen blevet jævnet med jorden. En stor del af området blev hurtigt bebygget, men en lille del er forblevet ubebygget – Latinerhaven. Her har Løvebrønden været placeret siden 1935. Over løven, som spytter vand ud i springvandet, står fire søheste. De fire søheste er en ny tilføjelse til springvandet, efter at de originale blev stjålet af en ukendt tyv. De originale søheste er aldrig blevet fundet, men rygterne siger, at de er gemt et sted i byen.

Søheste

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**
Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?
Skriv ned
- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**
Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?
Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**
I skal fortælle jeres klassekammerater om
  - Lukes og Annes collage
  - Historien om Løvebrønden
  - Historien om Latinerhaven
  - Hvordan fik Latinerhaven sit navn?
  - Hvilke planter og blomster er i Latinerhaven?
  - I Latinerhaven står en buste af St. St. Blicher – undersøg hvem han er og fortæl kort om ham

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborg.dk/oplevelser-og-fritid/ud-i-naturen/parker-og-skove/parker-og-gronne-omrader/latinerhaven-i-viborgs-gamle-bydel/>

<https://viborgmuseum.dk/leksikon/l/latinerhaven>

<https://bymanden.dk/?p=153> (scrol ned og find teksten med overskriften 'Latinerhaven')

<https://forfatterweb.dk/oversigt/blicher-steen-steensen>

Sortebrødre

Sortebrødre Kirke i Viborg blev oprindeligt bygget i 1230. Siden dengang har kirken haft mange ombygninger, men står stadig i sin oprindelige stil. Meget af kunsten og mange af de historiske møbler kan findes indenfor, og udenfor er det værd at bemærke en lille detalje. Kirkens vægge er et sammensurium af forskellige murstensmaterialer som vidner om de mange ombygninger gennem tiden. Nogle af disse mursten viser hvordan folk boede for flere hundrede år siden. Hvis man kigger nærmere på nogle af murstenene, kan man se forskellige fiskesymboler. Fisken er et populært kristent motiv, som de tidlige kristne tog til sig som et hemmeligt symbol. Mens nogle tror, at disse er en tilfældighed, mener andre, at de blev hugget ind i murstenene af munke i Viborg.

Sortebrødre

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**
Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?
Skriv ned
- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**
Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?
Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**
I skal fortælle jeres klassekammerater om
  - Lukes og Annes collage
  - Fortæl om kirkens historie
  - Vis et sted, hvor man kan se forskellene på murstenene og fortæl, hvorfor der er en forskel
  - Fortæl hvordan man har fundet udskårne fisk i muren. Fortæl om fisken som symbol. Hvorfor er der fisk på kirken?
  - Fortæl om kirkebygningers forskellige rum og vis, hvor rummene ligger på Sortebrødre Kirke

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

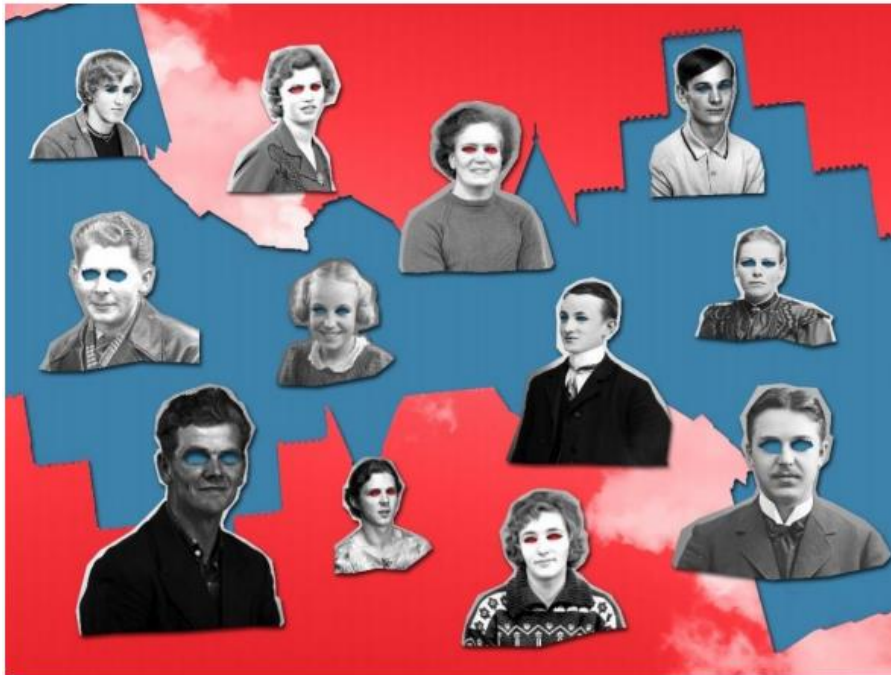
Nyttige links:

<https://www.sortebroedrekirke.dk/historie/>

<https://www.bibelselskabet.dk/vidste-du-om-fisken>

<https://www.kristendom.dk/guide-til-folkekirken/guide-p%C3%A5-vandring-gennem-kirkerummet>

Sankt Kjeld af Viborg

Saint Kjeld have en særlig indflydelse i Viborg, både da han levede og efter sin død. I sit liv blev han opfattet som ansvarlig for at have reddet store dele af byen fra en voldsom brand i 1145. Da branden ræsede gennem byen, løb Kjeld til kirketårnet for at bede. Da han bad, blev branden langsommere og flammerne nåede aldrig kirken. Efter sin død, fortsatte Kjelds indflydelse fra graven. Det blev sagt, at dem der var syge besøgte hans grav for at blive raske. 12 heldige mennesker, som havde besøgt hans grav, havde efter sigende fået deres syn tilbage. Det var disse mirakler som gjorde, at Kjeld blev kanoniseret af paven. I dag kan Viborgs borgere stadig nyde godt af Kjelds indflydelse, og holde fri på Sankt Kjeldsdag den 11. juli.

Sankt Kjeld af Viborg

Opgaveformulering til gruppearbejde

- **Se på collageværket sammen**

Læs beskrivelsen under collagen. Tal om collagens udseende, farver, indhold, størrelsesforhold, komposition – Hvad sker der?

Skriv ned

- **Læs om stedet i Viborg sammen – brug bl.a. henvisningerne til internettet**

Tal om teksterne sammen – hvad fortæller teksterne om stedet?

Skriv ned

Nu har I en viden, som I skal formidle i jeres oplæg.

- **Lav oplægget til byvandringen**

I skal fortælle jeres klassekammerater om

- Lukes og Annes collage
- Kontakt jeres bedsteforældre og find ud af, om de har holdt fri Sankt Kjeldsdag den 11. juli. Har I selv fri dén dag?
- Fortæl om Sankt Kjeld
- Fortæl om helligkilder og om dén, der ligger tæt på Viborg
- Få jeres klassekammerater til at tænke over, hvad de ville have bedt Sankt Kjeld om, hvis han levede i dag. Lad dem fortælle deres ønsker til hinanden to og to

Øv jer i at fremlægge, så I giver jeres kammerater så god en oplevelse som muligt.

Vær opmærksomme på, at jeres kammerater ikke kender til stedet på forhånd.

Nyttige links:

<https://viborgmuseum.dk/leksikon/s/sct-kjeld>

https://da.wikipedia.org/wiki/Sankt_Kjeld

<http://www.karup-by.dk/kilde.htm>